มาตรฐานแผงควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิง (Fire Pump Controllers)

มยผ. 8116-52

กรมโยธาธิการและผังเมือง

กระทรวงมหาดไทย

มยผ. 8116-52
มาตรฐานแผงควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิง

1. วัตถุประสงค์และขอบข่าย

1.1 วัตถุประสงค์

การกำหนดคุณสมบัติด้านอัคคีภัยของวัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานในประเทศไทยนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ให้มีการออกแบบ ติดตั้ง และทดสอบผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและสามารถใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ขอบข่าย

1.2.1 ความต้องการตามมาตรฐานนี้ครอบคลุมตู้ควบคุมที่ไว้สำหรับเริ่มเดินเครื่อง และหยุดการทำงานเครื่องสูบน้ำดับเพลิงที่ประกอบด้วยแบบอัตโนมัติและแบบไม่อัตโนมัติ สำหรับต้นกำลังขับเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบมอเตอร์ไฟฟ้าและแบบเครื่องยนต์

1.2.2 ตู้ควบคุมสำหรับต้นกำลังแบบมอเตอร์ไฟฟ้าเจตนาให้ใช้ร่วมกับมอเตอร์ที่มีโรเตอร์แบบกรงกระรอกขนาดพิกัด 600 โวลต์หรือต่ำกว่า

2. นิยาม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานนี้ ให้ใช้ความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ดังนี้ นอกจากกรณีระบุไว้เป็นอย่างอื่น

“เครื่องสูบน้ำแบบแรงเหวี่ยงหนีศูนย์ (Centrifugal Pump)” หมายถึง เครื่องสูบน้ำที่สร้างแรงดันจากหลักการของแรงหนีศูนย์กลาง

“ตัวจำกัดกระแส (Current Limiter)” หมายถึง เป็นอุปกรณ์ชนิดสะพานไฟฟ้าแบบโลหะที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งในตัวตัดวงจร ใช้จำกัดกระแสในขณะเกิดการลัดวงจรให้น้อยกว่ากระแสเฉียบพลัน (Interrupting Capacity) ของตัวตัดวงจร

“ตู้ควบคุม (Controller)” หมายถึง ตู้ชุดเริ่มเดินเครื่องต้นกำลัง ตัวตัดวงจร และอุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมอื่น ๆ สำหรับควบคุมการทำงานของมอเตอร์ไฟฟ้า และเครื่องยนต์ขับเครื่องสูบน้ำดับเพลิง

“ผนึกตู้ (Enclosure)” หมายถึง ตู้ที่ทำขึ้นเพื่อป้องกันการสัมผัสโดยบังเอิญกับวัตถุที่ติดตั้งอยู่ภายในและมีอัตราการป้องกันตามสภาวะแวดล้อม

“วงจรควบคุม (Control Circuit)” หมายถึง วงจรที่ไฟฟ้าที่มีสัญญาณไฟฟ้าและเป็นตัวสั่งการทำงานของชุดควบคุม โดยไม่เกี่ยวข้องกับวงจรกำลังไฟฟ้าหลัก

“สวิตช์ตัดวงจร (Isolate Switch)” หมายถึง สวิตช์ที่แยกแหล่งจ่ายไฟออกจากตู้ควบคุมและแผงวงจรไฟฟ้าออกจากแหล่งจ่ายไฟ

“สวิตช์ถ่ายวงจร (Transfer Switch)” แบ่งเป็น

(1) สวิตช์ถ่ายวงจรอัตโนมัติ เป็นสวิตช์ที่สามารถเปลี่ยนถ่ายวงจรจากแหล่งจ่ายไฟหนึ่งไปเป็นอีกแหล่งจ่ายไฟหนึ่งได้ด้วยตัวเอง

(2) สวิตช์ถ่ายวงจรด้วยมือ เป็นสวิตช์ที่ทำงานด้วยการออกแรงโดยคนเพื่อเปลี่ยนถ่ายวงจรจากแหล่งจ่ายไฟหนึ่งไปเป็นอีกแหล่งจ่ายไฟหนึ่ง

“อุปกรณ์เพื่อใช้ในการเข้าบริการ (Service Equipment)” หมายถึง อุปกรณ์ประเภทตัวตัดวงจร หรือฟิวส์ติดตั้งอยู่ใกล้กับจุดต่อสายไฟเข้าอาคารหรือในพื้นที่จำเพาะ เพื่อใช้ในการติดตั้งแผงควบคุมหลักหรือตัดการจ่ายไฟป้อนเข้าอุปกรณ์

3. มาตรฐานอ้างถึง

3.1 มาตรฐานที่ใช้อ้างถึงในส่วนนี้ประกอบด้วย

3.1.1 มาตรฐานการป้องกันอัคคีภัย ของสมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

3.1.2 NFPA 20, Standard for the Installation of Stationary Pumps for Fire Protection, 2007 Edition

3.1.3 UL 50, Enclosures for Electrical Equipment, Non-Environmental Considerations

3.1.4 UL 448, Centrifugal Stationary Pumps for Fire-Protection Service

3.1.5 UL 1004A, Fire Pump Motors

4. มาตรฐานการทดสอบ

4.1 คุณลักษณะผลิตภัณฑ์

4.1.1 ทั่วไป

4.1.1.1 ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิง แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(ก) ระบบควบคุมด้วย

(ข) ระบบควบคุมแบบอัตโนมัติ

ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิงนั้น สามารถทำได้ 2 ประเภท ทั้งด้วยมือและอัตโนมัติในแผงควบคุมเดียวกัน สำหรับอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ และอาคารโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ

4.1.1.2 ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิงจะต้องสั่งการโดยระบบควบคุมแบบอัตโนมัติ เพื่อให้สามารถส่งน้ำดับเพลิงได้ทันทีที่อุปกรณ์ที่ใช้น้ำดับเพลิงทำงาน และแผงควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิงที่ได้รับการรับรองจากสถาบันที่เชื่อถือได้

4.1.2 คุณลักษณะ

4.1.2.1 ตู้ควบคุม

ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงหรือแผงควบคุมต้องทำการยึดติดอย่างแน่นหนาภายในตู้ปิดล้อมเพื่อป้องกันอุปกรณ์ภายในจากน้ำหยดใส่หรือฝุ่นละออง ตู้ต้องสร้างให้มีความแข็งแรงเพียงพอเพื่อป้องกันอันตรายจากภายนอกโดยไม่มีการบุบสลายทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงของไฟไหม้ ไฟฟ้าดูด และการได้รับบาดเจ็บ อันเกิดจากการที่พื้นที่ว่างลดลง ชิ้นส่วนหลุดหลวม ข้อบกพร่องร้ายแรง

4.1.2.2 จุดต่อสายไฟฟ้า (Wiring Terminal)

(1) ตู้ควบคุมต้องมีจุดต่อสายไฟฟ้าหรือสายไฟฟ้าขนาดรองรับกระแสได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 125 ของอัตรากระแสสูงสุดของมอเตอร์

(2) จุดต่อสายไฟฟ้าที่ใช้ต่อเชื่อมสายไฟฟ้าที่สถานที่ปฏิบัติงานต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(ก) ต้องเป็นไปตามมาตรฐานสำหรับอุปกรณ์จุดต่อสายไฟฟ้าที่ใช้กับตัวนำอลูมิเนียมหรือทองแดง โดยมีการระบุขนาดสายลงบนอุปกรณ์ด้วย

(ข) เป็นไปตามความต้องการในการจับยึดแน่นหนา หรือการกระตุกอุปกรณ์ให้หลุดออก

(3) สลักเกลียวที่ใช้ยึดสายต้องเป็นขนาด 8 หรือใหญ่กว่า

(4) ขั้วเข้าสายสำหรับขั้วต่อสายแบบใช้สลักเกลียวขันอัดต้องทำจากโลหะหนาไม่น้อยกว่า 0.76 มิลลิเมตรสำหรับสายตัวนำขนาดไม่เกิน 2.1 ตารางมิลลิเมตร และไม่น้อยกว่า 1.27 มิลลิเมตรสำหรับสายตัวนำขนาดเกิน 2.1 ตารางมิลลิเมตร

หมายเหตุ สลักเกลียวที่ใช้ในการไขเข้าสายต้องไขเข้าอย่างน้อยสองร่องเกลียวเพื่อยึดจับสาย

(5) สลักเกลียวต่อสายต้องไขเข้าไปในเกลียวที่ทำจากโลหะ

4.1.2.3 การต่อสายดิน

(1) ตู้ควบคุมทุกอันต้องได้รับการต่อสายดินกับทุกส่วนที่เป็นโลหะที่ไม่มีกระแสไฟและเปิดเผยต่อภายนอกที่สามารถถูกสัมผัสได้โดยคนที่ใช้งานโดยปกติหรือมาปรับตั้งอุปกรณ์ที่มีความเป็นไปได้ที่จะมีไฟรั่ว

(2) สลักเกลียวที่ใช้ในการต่อระบบสายดินที่ใช้เป็นจุดเชื่อมต่อในการติดตั้งที่หน้างานต้องมีการทำสีเขียวไว้ที่หัวหกเหลี่ยม

(3) ขั้วต่อสายที่จะใช้ในการต่อเชื่อมอุปกรณ์สายดินต้องมีการทำสัญลักษณ์ หรือ “Ground” หรือสายดินติดตั้งไว้บนขั้วต่อสาย

4.1.2.4 การต่อสายภายใน แท่งตัวนำทองแดง และการเชื่อมต่อ (Internal Wiring, Busbars and Connection)

(1) สายตัวนำและการต่อสายระหว่างแต่ละส่วนต้องได้รับการป้องกันจากการเสียหายทางกล

(2) ฉนวนไฟฟ้าของตัวนำไฟฟ้าต้องมีอัตราแรงดันไฟฟ้าและอุณหภูมิใช้งานที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมใช้งาน ฉนวนหุ้มตัวนำต้องมีความหนาอย่างน้อย 0.8 มิลลิเมตร เมื่อสายไฟอยู่ใกล้กับส่วนที่มีการเคลื่อนไหว หรือส่วนที่อาจถูกสัมผัสได้ขณะใช้งานหรือขณะบำรุงรักษา กรณีสายตัวนำที่มีโอกาสสัมผัสกับส่วนที่มีไฟฟ้าแรงสูง ต้องมีการหุ้มฉนวนที่อัตราความต่างศักย์สูงสุดที่มีโอกาสสัมผัสโดน

(3) แท่งตัวนำทองแดง และจุดเชื่อมต่อต่าง ๆ ที่มีการติดตั้งฟิวส์ร่วมด้วย ต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายหลังจากทำการติดตั้งแผงควบคุม และมีการจัดวางให้การตัดวงจรตัวนำจากภายนอกทำได้โดยไม่ต้องทำการบำรุงรักษา

(4) รูร้อยสายผ่านผนังตู้ที่ทำจากโลหะแผ่นต้องมีขอบที่ราบเรียบ และรองด้วยบุชบางหรือ มีขอบราบเรียบโค้งมนเพื่อป้องกันการบาดหรือเสียดสีกับสายไฟที่ร้อยผ่าน

(5) การร้อยสายไฟฟ้าต้องร้อยในที่ปลอดภัยให้ห่างจากขอบมีคม ตะปูเกลียว หรือส่วนที่ทำให้ฉนวนเกิดความเสียหาย

(6) รางร้อยสายและก้ามปูร้อยสายที่ทำจากทั้งโลหะและอโลหะที่ใช้ในการเดินสายภายในตู้ต้องเป็นแบบที่มีขอบมน ไม่มีคม ก้ามปูที่ยึดสายต้องไม่ทำให้เกิดการขูดฉนวนสายไฟ กรณีที่ก้ามปูทำด้วยโลหะ ควรมีวัสดุที่เป็นฉนวนคั่นกลางระหว่างก้ามปูกับฉนวนสายไฟฟ้าด้วยกรณีสายไฟมีฉนวนหนาต่ำกว่า 0.8 มิลลิเมตรและไม่ได้เป็นสายแบบควั่นเกลียว

(7) การเดินสายที่จำเป็นต้องมีการขยับตัวขณะทำการซ่อมบำรุง เช่น การเดินสายจากส่วนที่ยึดแน่นไปยังส่วนที่ขยับได้บนบานประตู ต้องมีการหุ้มฉนวนเพิ่มเติมในจุดที่เกิดการขยับตัว ยกเว้นเดินสายไฟด้วยสายอ่อน

(8) การหุ้มฉนวนเพิ่มเติมต้องทำการพันฉนวนเพิ่มอย่างน้อยสองชั้นของเทปพันฉนวนโดยฉนวนที่ใช้ต้องมีอัตราการทนอุณหภูมิและศักย์ไฟฟ้าที่เหมาะสม

(9) ฉนวนของระบบสายดินต้องบ่งชี้โดยใช้สีเขียว โดยจะมีสีเหลืองคาดหรือไม่ก็ได้

(10) รอยต่อและจุดต่อทั้งหมดต้องทำการยึดให้ติดแน่นทางกลและต้องให้มีความต่อเนื่องทางไฟฟ้า

(11) จุดต่อต้องทำการบัดกรี เชื่อม ย้ำ หรือเชื่อมต่ออย่างแน่นหนา โดยรอยต่อแบบบัดกรี ต้องทำการยึดรอยต่อด้วยวิธีทางกลก่อนทำการบัดกรี

(12) สายตัวนำจะถือว่าถูกยึดติดกันทางกลเมื่อ

(ก) มีการทบกลับอย่างน้อย 180 องศารอบขั้วต่อสาย

(ข) มีการหักงอไปทางขวาอย่างน้อยผ่านจุดยึดหรือช่องเปิด

(ค) บิดเกลียวกับตัวนำอีกชิ้นหนึ่ง

(13) กรณีสายที่บิดเกลียวต่อกันด้วยไวร์นัท จะต้องไม่มีสายตัวนำส่วนใดหลุดออกมาสัมผัสกับส่วนอื่นที่ไม่ได้หุ้มฉนวน ซึ่งสามารถแก้ได้โดยการใช้เครื่องมือช่วยย้ำการบัดกรี หรือการย้ำหางปลา หรือบัดกรีปลายสายไฟที่บิดเกลียวเข้าด้วยกัน

(14) ส่วนของรอยต่อต้องมีการหุ้มฉนวนให้เทียบเท่ากับสายส่วนที่มาต่อเชื่อมกัน

(15) การหุ้มฉนวนทำได้ทั้งแบบ ผ้าเคลือบน้ำยา เทอร์โมพลาสติก หรือปลอกสวมชนิดอื่น ๆ ก็ได้ เพื่อให้ได้สมบัติทางกล ทางฉนวนไฟฟ้า การทนความร้อน และการทนความชื้น โดยเทปพันสายไฟแบบเทอร์โมพลาสติกต้องไม่พันลงไปบนจุดต่อหรือขอบมีคม

4.1.2.5 วงจรทางไฟฟ้ากำลัง

(1) สายไฟ แท่งตัวนำ และขั้วต่อสายไฟของวงจรทางไฟฟ้ากำลังต้องมีขนาด และความต่อเนื่องเป็นไปตามที่กำหนด

(2) ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิง ต้องไม่ใช้เป็นกล่องต่อสายไฟใด ๆ ไปยังอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ

4.1.2.6 วงจรควบคุม

ต้องไม่มีอุปกรณ์ป้องกันกระแสเกินอื่นใดนอกเหนือจากตัวตัดวงจรที่ติดตั้งอยู่บนวงจรควบคุม

4.1.2.7 การควบคุมจากภายนอก

สวิตช์ควบคุมต่าง ๆ ที่ควบคุมด้วยมือได้แก่ สวิตช์ตัดต่อ สวิตช์เริ่มเดินเครื่องและหยุดเครื่อง ต้องสามารถใช้งานได้จากภายนอกตู้

4.1.2.8 อุปกรณ์กันไฟกระโชก

ควรทำการติดตั้งอุปกรณ์กันไฟกระโชกสำหรับไฟฟ้ากระแสสลับจากสายไฟกำลังมายังระบบสายดิน โดยอุปกรณ์ต้องมีอัตราพิกัดเหนือกว่าพิกัดของตู้ควบคุม อุปกรณ์ต้องป้องกันการรบกวนทางไฟฟ้าในการเริ่มเดินเครื่องให้กับแผงควบคุม การรบกวนที่เกิดจากตัวตัดวงจรไฟฟ้าทำงาน การรบกวนที่เกิดจากการตัดวงจรของสวิตช์ตัดตอน และต้องป้องกันความเสียหายกับแผงวงจรที่ควบคุมการเริ่มเดินเครื่องของแผงควบคุม

4.1.2.9 สวิตช์ตัดตอน (Isolation Switch)

(1) สวิตช์ตัดตอนต้องมีพิกัดกำลังม้าเท่ากับหรือมากกว่าพิกัดกำลังม้าของมอเตอร์ หรือพิกัดกระแสที่อย่างน้อยร้อยละ 115 ของอัตรากระแสที่ภาระสูงสุดของมอเตอร์ และต้องสามารถควบคุมการทำงานด้วยมือได้

(2) สวิตช์ตัดตอนต้องสามารถควบคุมการทำงานได้จากภายนอกตู้

(3) คันโยกสวิตช์ตัดตอนต้องมีกระเดื่องสปริง (Spring Latch) ที่ต้องทำการปลดล็อคเพื่อที่จะทำการสับสวิตช์

(4) ยกเว้นตู้ควบคุมที่สวิตช์ตัดตอนและตัวตัดวงจรมีกลไกอินเตอร์ล็อค ที่ทำให้สวิตช์ตัดตอนไม่สามารถใช้งานได้ถ้าตัวตัดวงจรถูกปิดอยู่ ไม่จำเป็นต้องติดตั้งกระเดื่องสปริง

4.1.2.10 ตัวตัดวงจร (Circuit Breaker)

(1) วงจรย่อยของมอเตอร์ต้องได้รับการป้องกันจากตัวตัดวงจรที่ได้รับมาตรฐานตัวตัดวงจร โดยต่อโดยตรงกับด้านโหลดของสวิตช์ตัดตอน

(2) ตัวตัดวงจรต้องมีสมบัติทางกลดังต่อไปนี้

(ก) ต้องสามารถใช้งานได้จากภายนอกตู้

(ข) ต้องสามารถตัดวงจรได้แม้คันโยกถูกยึดไว้ที่ตำแหน่งเปิด (Trip Free)

(ค) ต้องมีป้ายแสดงข้อความว่า “Circuit Breaker- Disconnecting Means”

(3) ตัวตัดวงจรต้องมีสมบัติทางกลดังนี้

(ก) มีพิกัดทนกระแสไม่น้อยกว่าร้อยละ 115 ของอัตรากระแสที่ภาระสูงสุดของมอเตอร์

(ข) มีอุปกรณ์ตรวจจับกระแสเกินชนิดที่ไม่ได้ทำงานโดยการเปลี่ยนอุณหภูมิ

(ค) มีการป้องกันกระแสลัดวงจรเฉียบพลัน

(ง) ทนกระแสเฉียบพลันเนื่องจากการลัดวงจรได้อย่างน้อยเท่ากับพิกัดกระแสลัดวงจรของตู้ควบคุม

(จ) สามารถสั่งการทำงานให้เริ่มเดินเครื่องสูบน้ำได้ด้วยวิธีทางกลในสภาวะปกติและกรณีฉุกเฉินโดยไม่มีการตัดวงจร

(ฉ) การตั้งค่าการตัดกระแสต้องไม่เกิน 20 เท่าของพิกัดกระแสภาระสูงสุด

4.1.2.11 การป้องกันกระแสเกินของมอเตอร์

ต้องติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันกระแสเกินทางด้านโหลดของสวิตช์ตัดตอน และทางด้านป้อนกระแสไฟให้มอเตอร์เครื่องสูบน้ำดับเพลิง ในตู้ควบคุมและมีคุณสมบัติดังนี้

(1) กรณีมอเตอร์แบบกรงกระรอก (Squirrel Cage)

(ก) มีระยะเวลาการหน่วงการทำงานการตัดวงจรกรณีกระแสแกนมอเตอร์ไม่หมุนที่ 8 ถึง 20 วินาที

(ข) ทำการสอบเทียบและปรับตั้งให้มีค่ากระแสภาระสูงสุดที่ร้อยละ 300

(2) สามารถมองเห็นสถานะของอุปกรณ์ได้ว่า อุปกรณ์ถูกปรับตั้งไว้ที่ค่าที่เหมาะสม

(3) อุปกรณ์สามารถทำการรีเซ็ตได้ทันทีหลังจากมีการตัดวงจรโดยไม่ต้องเปลี่ยนค่าการตัดวงจร

4.1.2.12 มอเตอร์คอนแทคเตอร์ (Motor Contactor)

(1) อุปกรณ์มอเตอร์คอนแทคเตอร์ต้องเป็นแบบทำงานด้วยแม่เหล็ก

(2) สำหรับอุปกรณ์ควบคุมการลดศักย์ไฟฟ้า (Reduced Voltage Controllers) ต้องมีระบบการเร่งมอเตอร์แบบตั้งเวลาอัตโนมัติด้วย และเวลาการเร่งการทำงานต้องไม่เกิน 10 วินาที

(3) ตัวต้านทานการสตาร์ท (Starting Resistors) ต้องยอมให้ทำการสตาร์ทซ้ำเป็นเวลา 5 วินาที ในทุก ๆ 80 วินาที ภายในช่วงเวลาไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงได้

(4) สตาร์ทติ้งรีแอกเตอร์หรือออโต้ทรานส์ฟอร์เมอร์ (Starting Reactor) ต้องยอมให้ทำการสตาร์ทซ้ำเป็นเวลา 15 วินาที ในทุก 240 วินาที เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงได้ ส่วนตู้ควบคุมที่มีขนาดใหญ่กว่า 200 แรงม้าต้องยอมให้ทำการสตาร์ทซ้ำ 3 ครั้งเป็นเวลาครั้งละ 30 วินาที สลับกับหยุดพัก 30 วินาที ต่อเนื่องกันเป็นเวลา 2 ชั่วโมง

4.1.2.13 การใช้อุปกรณ์ตรวจจับ (Use of Sensing Device)

(1) ห้ามใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ อุปกรณ์ตรวจจับความต่างศักย์ต่ำ(Undervoltage) การสูญเสียเฟส (Phase Loss) หรืออุปกรณ์ตรวจจับอื่น ๆ ที่จะไปขัดขวางการทำงานของการกระตุ้นการทำงานอัตโนมัติหรือการทำงานด้วยมือของมอเตอร์คอนแทคเตอร์

(2) อุปกรณ์ตรวจจับที่ใช้ที่ใช้ป้องกันมอเตอร์สามเฟสเริ่มทำงานเมื่อมีไฟไหลเข้าเพียงหนึ่งเฟส ต้องไม่ก่อให้เกิดการตัดวงจรเมื่อเกิดมีไฟเพียงเฟสเดียวขณะมอเตอร์ทำงาน โดยอุปกรณ์ตรวจจับเหล่านี้ต้องเป็นแบบที่ถูกตรวจสอบและ

สามารถส่งการแจ้งเตือนด้วยการมองเห็นหากมีการบกพร่องของอุปกรณ์ กรณีมีเฟสหายไป อุปกรณ์ป้องกันมอเตอร์ต้องมีสมบัติดังนี้

(ก) กรณีมีการล้มเหลวของวงจรหรือส่วนประกอบของระบบการตรวจจับ การส่งสัญญาณ หรือตอบสนองกับการสูญเสียเฟสของแหล่งจ่ายไฟต้องไม่ขัดขวางการสตาร์ทของมอเตอร์เมื่อระบบไฟฟ้าเข้าสู่สภาวะปกติ

(ข) กรณีเกิดการสูญเสียเฟสในขณะที่มอเตอร์กำลังทำงาน อุปกรณ์ที่มีหน้าที่การทำงานในการตรวจจับ การส่งสัญญาณ หรือตอบสนองต่อการสูญเสียเฟสต้องไม่รบกวนระบบไฟฟ้าป้อนเข้ามอเตอร์ รวมไปถึงสภาวะรอบการทำงานตกและแกนมอเตอร์หยุดหมุน

(ค) ค่าวิกฤตสำหรับอุปกรณ์ป้องกันมอเตอร์จากการสูญเสียเฟสต้องไม่เกินร้อยละ 70 ของค่าศักย์ไฟฟ้าปกติในแต่ละเฟส

(ง) กรณีมอเตอร์มีระบบป้องกันจากการสูญเสียเฟส ระบบต้องมีความสามารถในการเริ่มทำงานใหม่ด้วยระบบไฟฟ้าโดยอัตโนมัติภายในเวลา 10 วินาที หลังจากที่กระแสไฟฟ้ากลับสู่สภาวะปกติ

4.1.2.14 มาตรฐานของอุปกรณ์แจ้งเตือนและอุปกรณ์ส่งสัญญาณ

(1) ต้องมีอุปกรณ์แสดงสถานการณ์มีอยู่ของกำลังไฟฟ้าในแต่ละเฟส กรณีเป็นหลอดไฟ ต้องเป็นแบบที่สามารถเปลี่ยนหลอดไฟได้

(2) ต้องมีการแจ้งเตือนในกรณีเกิดการสลับเฟสทางด้านโหลดของมอเตอร์คอนแทคเตอร์ กรณีเป็นหลอดไฟแสดงสถานะต้องเป็นแบบถอดเปลี่ยนหลอดไฟได้

(3) แผงควบคุมต้องมีหน้าสัมผัสทำงานของวงจร(วงจรเปิด ปิด หรือทั้งสอง) ที่แสดงสถานะดังต่อไปนี้ได้

(ก) แผงควบคุมในสภาวะมอเตอร์กำลังทำงาน

(ข) เกิดการสูญเสียกำลังไฟฟ้าป้อนเข้ามอเตอร์ในเฟสใด ๆ

(ค) เกิดการสลับเฟสกันในด้านจ่ายไปยังมอเตอร์

(ง) แผงควบคุมเมื่อต่อเชื่อมกับแหล่งจ่ายไฟทางเลือก หน้าสัมผัส (เปิด ปิด หรือทั้งสอง) ถูกกระตุ้นการทำงานทางกลโดยกลไกของสวิตช์สับเปลี่ยนวงจรต้องแสดงสถานะได้แม้ว่าแหล่งจ่ายไฟเป็นแหล่งจ่ายไฟทางเลือก

(4) วงจรแจ้งเตือนต้องมีแหล่งจ่ายไฟแยกต่างหากที่เชื่อถือได้

(5) แผงควบคุมต้องสามารถตรวจจับการสูญเสียเฟสได้ตลอดเวลาไม่ว่าเป็นขณะมอเตอร์ทำงานหรือหยุดทำงาน

4.1.2.15 แผงควบคุมอัตโนมัติ

(1) แผงควบคุมอัตโนมัติต้องมีสมบัติเป็นไปตามแผงควบคุมแบบไม่อัตโนมัติ

(2) การควบคุมแรงดันน้ำ

(ก) แผงควบคุมแรงดันน้ำอัตโนมัติต้องมีอุปกรณ์ที่กระตุ้นการทำงานโดยแรงดันที่เปลี่ยนไป และมีอุปกรณ์ในการปรับตั้งค่าแรงดันทำงานด้านแรงดันต่ำและด้านแรงดันสูงแยกจากกันบนวงจรควบคุม ไม่มีอุปกรณ์ลดการกระเพื่อมของแรงดันหรือรูเข็มติดตั้งในส่วนของสวิตช์แรงดัน โดยอุปกรณ์นี้ต้องตอบสนองต่อแรงดันน้ำในระบบป้องกันอัคคีภัย

(ข) กรณีที่ตู้ควบคุมมีอุปกรณ์บันทึกแรงดันน้ำ อุปกรณ์ต้องสามารถทำงานได้อย่างน้อย 7 วันต่อเนื่องโดยไม่ต้องกรอใหม่

(ค) อุปกรณ์ที่กระตุ้นการทำงานด้วยแรงดันที่เปลี่ยนไปและอุปกรณ์บันทึกแรงดันต้องสามารถทนแรงดันกระชากที่อย่างน้อย 2,757 กิโลปาสกาล (400 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว)

(ง) กรณีแผงควบคุมมีวงจรเริ่มการทำงานที่ควบคุมจากระยะไกลต้องไม่สามารถสั่งให้หยุดทำงานจากเครื่องควบคุมระยะไกล

(จ) แผงควบคุมเครื่องสูบน้ำแต่ละชุดในกรณีมีเครื่องสูบน้ำมากกว่า 1 ชุด ต้องมีระบบลำดับการเริ่มทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิงที่ทำให้เครื่องสูบน้ำเริ่มเดินเครื่องห่างกัน 5 ถึง 10 วินาที เพื่อป้องกันเครื่องสูบน้ำเริ่มทำงานพร้อมกัน แต่กรณีเครื่องสูบน้ำหลักไม่ทำงานเครื่องสูบน้ำสำรองต้องทำงานได้โดยไม่ต้องรอให้เครื่องสูบน้ำหลักทำงานก่อน

4.1.2.16 แผงวงจรภายนอกที่เชื่อมกับตู้ควบคุม

เมื่อเครื่องสูบน้ำดับเพลิงทำงานแบบ 1 เครื่อง หรือพ่วงหลายเครื่อง แผงวงจรควบคุมภายนอกต้องมีการจัดการให้กรณีที่แผงวงจรภายนอกชำรุดหรือสายขาด ต้องไม่กระทบการควบคุมการทำงานของตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงในการเริ่มเดินเครื่องสูบน้ำดับเพลิง

4.1.2.17 แผงควบคุมที่เริ่มการทำงานโดยไม่ใช้สวิตช์ตรวจจับแรงดัน

(1) กรณีที่แผงควบคุมไม่มีสวิตช์ตรวจจับแรงดันให้ตู้ควบคุมเริ่มการทำงานจากการตรวจจับโดยเซ็นเซอร์ตรวจจับเพลิงไหม้ เช่น อุปกรณ์ตรวจจับควันไฟ หรือรับสัญญาณจากตู้ควบคุมระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ เป็นต้น

(2) การหยุดการทำงานเครื่องสูบน้ำดับเพลิง ต้องให้ควบคุมการหยุดทำงานที่แผงควบคุมเท่านั้น

4.1.2.18 ชุดสั่งการควบคุมด้วยมือบนแผงควบคุม

ต้องมีสวิตช์สั่งการทำงานด้วยมือบนแผงควบคุม และเมื่อเริ่มการทำงานด้วยมือแล้ว การทำงานต้องไม่กระทบโดยการทำงานของอุปกรณ์ตรวจจับแรงดันหรืออุปกรณ์ควบคุมอัตโนมัติอื่น และเครื่องสูบน้ำดับเพลิงต้องทำงานไปจนกว่าจะสั่งให้หยุดทำงานด้วยมือ

4.1.2.19 อุปกรณ์เริ่มเดินเครื่องฉุกเฉินด้วยวิธีทางกลด้วยมือบนแผงควบคุม

(1) แผงควบคุมต้องมีอุปกรณ์คันโยกฉุกเฉินที่สามารถสั่งการทำงานกลไกชุดควบคุมมอเตอร์ด้วยแม่เหล็กด้วยวิธีทางกล คันโยกนี้ต้องสั่งให้ทำงานต่อเนื่องได้โดยอิสระจากการสั่งงานของวงจรแผงควบคุม

(2) คันโยกต้องดึงไปได้ในทิศทางเดียวจากตำแหน่งปิดไปตำแหน่งเปิด

4.1.2.20 วิธีการหยุดการทำงาน

(1) การหยุดการทำงานเครื่องสูบน้ำดับเพลิงจากแผงควบคุมต้องทำโดยการกดปุ่มหยุดการทำงานบนตู้ควบคุมด้วยมือนอกตู้ควบคุม ในกรณีที่เป็นตู้ควบคุมแบบอัตโนมัติ เมื่อกดและปล่อยปุ่มหยุดการทำงานแล้ว สถานะตู้ต้องกลับสู่ตำแหน่งเริ่มการทำงานโดยอัตโนมัติ

(2) กรณีที่ตู้ควบคุมสั่งให้เครื่องสูบน้ำสามารถหยุดการทำงานโดยอัตโนมัติหลังจากที่สาเหตุการเริ่มเดินเครื่องกลับสู่สภาวะปกติ ต้องมีอุปกรณ์หน่วงให้เครื่องสูบน้ำทำงานอย่างน้อย 10 นาที

(3) กรณีที่ระบบเครื่องสูบน้ำอัตโนมัติเป็นแหล่งจ่ายน้ำหลักเพียงแหล่งเดียวให้ระบบท่อยืนหรือระบบหัวกระจายน้ำดับเพลิงอัตโนมัติ ตู้ควบคุมต้องให้เครื่องสูบน้ำดับเพลิงหยุดการทำงานด้วยมือเท่านั้นแม้ว่าตู้จะสามารถสั่งหยุดทำงานโดยอัตโนมัติได้

4.2 การออกแบบ

4.2.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางด้านระบบไฟฟ้า โดยกรณีที่นำมาใช้งานกับระบบป้องกันอัคคีภัย เพื่อควบคุมการทำงานเครื่องสูบน้ำดับเพลิง จำเป็นต้องมีการออกแบบเพิ่มเติมในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในมาตรฐานคุณสมบัติด้านอัคคีภัยของแผงควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงนี้

4.2.2 การออกแบบแผงควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงจะต้องใช้กำลังไฟฟ้าจากแหล่งจ่ายไฟฟ้าที่เชื่อถือได้ เช่น จ่ายโดยตรงจากหม้อแปลงไฟฟ้าหรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

4.2.3 การออกแบบขนาดของสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าจะต้องได้มาตรฐาน โดยที่อุปกรณ์สวิตช์ตัดตอนต่าง ๆ จะต้องมีค่ากระแสลัดวงจร (Interrupting Capacity) ที่สูงพอเหมาะ ขนาดของมอเตอร์

ที่นำมาใช้เป็นชนิดที่ไม่มีโอเวอร์โหลด สายไฟฟ้าสำหรับระบบจ่ายกำลังไฟฟ้าต้องเป็นชนิดทนไฟหรือได้รับการป้องกันจากเพลิงไหม้

4.2.4 แผงควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิงมอเตอร์ไฟฟ้าต้องประกอบด้วยอุปกรณ์หลัก ๆ ดังนี้

(1) อุปกรณ์กันไฟกระโชก (Surge Arrester)

(2) สวิตช์ตัดตอน (Isolating Switch)

(3) เซอร์กิตเบรคเกอร์

(4) อุปกรณ์ป้องกันกระแสเกินพิกัด (Locked Rotor Over current Protection)

(5) หน้าสัมผัสทางไฟฟ้าสำหรับมอเตอร์ (Motor Contactor)

(6) อุปกรณ์ส่งสัญญาณของแผงควบคุม เช่น

(ก) ไฟแสดงสถานะการจ่ายไฟ (Power Available)

(ข) ไฟแสดงเฟสการจ่ายไฟ

(ค) ไฟแสดงการทำงานของมอเตอร์

(7) ขั้วต่อสายไฟรีโมทเพื่อแสดงการทำงานของแผงควบคุม เช่น

(ก) มอเตอร์ทำงาน

(ข) ระบบจ่ายไฟขัดข้อง

(ค) เฟสการจ่ายไฟขัดข้อง

4.2.5 แผงควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิงเครื่องยนต์ดีเซลจะต้องประกอบด้วยอุปกรณ์หลัก ๆ ดังนี้

(1) อุปกรณ์ส่งสัญญาณแสดงการทำงานของแผงควบคุมและเครื่องยนต์ เช่น

(ก) แรงดันน้ำมันเครื่องต่ำเกินไป

(ข) อุณหภูมิเครื่องยนต์สูงเกินไป

(ค) ระบบสวิตซ์สตาร์ทอัตโนมัติของเครื่องยนต์ไม่ทำงาน

(ง) เครื่องยนต์หยุดทำงานเนื่องจากความเร็วรอบสูงเกินไป

(จ) แบตเตอรี่แต่ละชุดชำรุด

(ฉ) อุปกรณ์ชาร์จแบตเตอรี่แต่ละชุดชำรุด

(2) ขั้วต่อสายไฟรีโมทเพื่อแสดงการทำงานของแผงควบคุม เช่น

(ก) เครื่องยนต์ทำงาน

(ข) ตำแหน่งของสวิตช์ที่หน้าแผงควบคุมไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทำงานอัตโนมัติ

(ค) เครื่องยนต์หรือแผงควบคุมชำรุด

4.3 การติดตั้ง

4.3.1 การติดตั้งแผงควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงต้องติดตั้งตามข้อแนะนำของผู้ผลิต

4.3.2 สำหรับข้อแนะนำทั่วไปของการติดตั้งมีดังนี้

(1) การควบคุมการทำงานของเครื่องสูบน้ำในระบบดับเพลิง

(2) เครื่องสูบน้ำดับเพลิงแต่ละชุดต้องมีแผงควบคุมแยกเป็นอิสระ ห้ามใช้รวมกัน

(3) แผงควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแต่ละชุด ต้องมีท่อส่งความดันไปยังสวิตช์ความดันแยกเป็นอิสระห้ามใช้ร่วมกัน

(4) แผงควบคุมเครื่องสูบน้ำรักษาความดันแต่ละชุด ต้องมีท่อส่งความดันไปยังสวิตช์ความดันแยกเป็นอิสระห้ามใช้ร่วมกัน

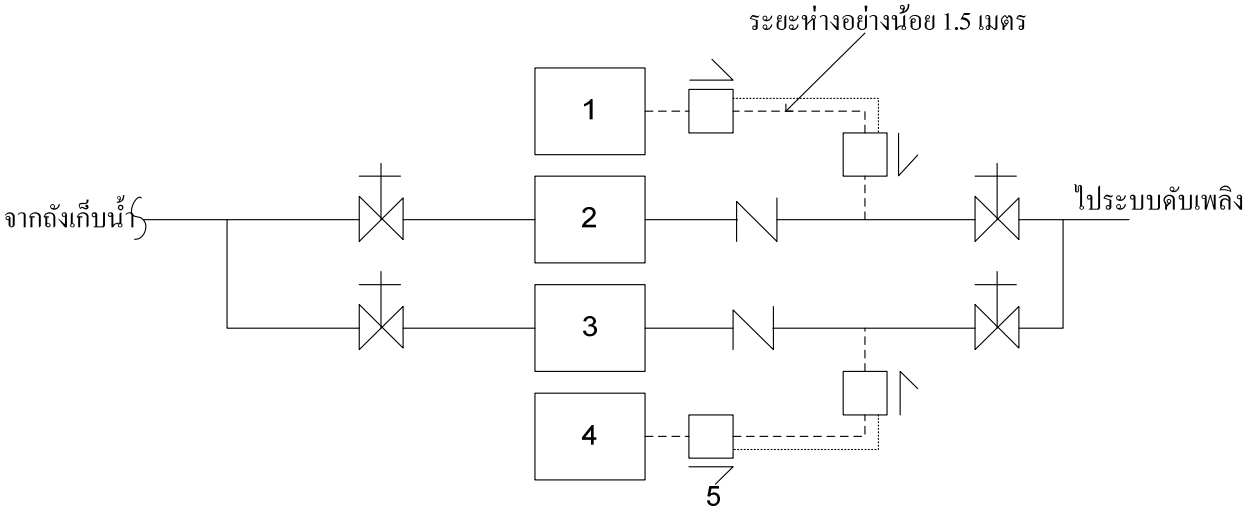

แผนผังแสดงตัวอย่างการจัดวางชุดควบคุมเครื่องสูบน้ำระบบดับเพลิง

คำอธิบายรูป

1 ชุดควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิง

2 เครื่องสูบน้ำดับเพลิง

3 เครื่องสูบน้ำรักษาความดัน

4 ชุดควบคุมเครื่องสูบน้ำรักษาความดัน

5 ออริฟิซเช็ควาล์ว เจาะรูออริฟิซวาล์ว 3/32 นิ้ว

4.4 การทดสอบผลิตภัณฑ์

4.4.1 ทั่วไป

สมรรถนะของตู้ควบคุมการทำงานเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบมอเตอร์ไฟฟ้าต้องตรวจสอบโดยตัวอย่างแบบเดียวกับที่มีขาย การตัดสินใจต้องให้คะแนนแยกเป็นส่วน ๆ เทียบกับคะแนนโดยรวม

4.4.2 การทดสอบการลัดวงจร

หลังจากการผ่านการทดสอบต่าง ๆ แล้ว ตัวตัดวงจรต้องอยู่ในสภาพปกติ ตัวนำและจุดต่อสายต่าง ๆ ต้องอยู่ในสภาพปกติ ฉนวนหุ้มต่าง ๆ ต้องอยู่ในสภาพปกติ ประตูแผงควบคุมต้องอยู่ในสภาวะปกติ ไม่ถูกดันให้เปิดออกมา

4.4.3 การทดสอบความเป็นฉนวนทางไฟฟ้า

แผงควบคุมต้องสามารถทนทานได้โดยไม่เสียหาย เมื่อทำการป้อนแรงดันไฟฟ้าที่แรงดันเป็นสองเท่าของแรงดันไฟฟ้าปกติแต่ไม่น้อยกว่า 900 โวลต์ ที่ระหว่างสายไฟฟ้าป้อนและสายไฟฟ้าไปสู่มอเตอร์บนตัวตัดวงจร บนสวิตช์ตัดตอน บนขั้วต่อสายไฟที่มีขั้วตรงข้ามกัน และระหว่างส่วนที่มีกระแสไฟฟ้าไหล กับส่วนที่เป็นฉนวน

4.4.4 การทดสอบความยืดหยุ่นของสายไฟ

สายต่าง ๆ ที่ติดตั้งที่ประตูต้องทำการทดสอบความยืดหยุ่นด้วยการเปิดปิดประตู 500 รอบ โดยสภาพฉนวนต้องอยู่ในสภาพดี ยังคงความเป็นฉนวนทางไฟฟ้าปกติ

4.4.5 การทดสอบการสูญเสียเฟส

เมื่อมีการสูญเสียเฟส ระบบต้องแสดงการแจ้งเตือนด้วยอุปกรณ์ทางสายตา โดยต้องทดสอบทั้งในขณะที่มอเตอร์กำลังทำงาน และในขณะที่มอเตอร์หยุดพัก

4.4.6 การระบุพิกัดอัตรา

แผงควบคุมต้องทำการระบุ ความต่างศักย์ แรงม้า ความถี่และกระแสลัดวงจรรวมถึงจำนวนเฟสทางไฟฟ้า

4.4.7 ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบเครื่องยนต์ดีเซล

4.4.7.1 ทั่วไป

(1) ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบเครื่องยนต์ดีเซลสามารถเป็นได้ทั้งแบบอัตโนมัติและควบคุมด้วยมือและมีมาตรฐานการทำงานเดียวกับตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำแบบมอเตอร์ไฟฟ้า

(2) ต้องทำการติดตั้งมาตรวัดแรงดันไฟฟ้าจากแบตเตอรี่(มีความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 สำหรับแบตเตอรี่แต่ละชุดเพื่อวัดแรงดันไฟฟ้าในขณะที่เริ่มเดินเครื่อง)

4.4.7.2 ตู้ควบคุมแบบล็อคได้

สวิตช์ต่าง ๆ ที่ทำให้ตู้ควบคุมอยู่ในสภาวะพร้อมทำงานแบบอัตโนมัติต้องติดตั้งอยู่ในตู้ควบคุมที่ทำการล็อคได้ โดยมีแผงกระจกที่ทุบให้แตกได้ปิดอยู่

4.4.7.3 การเดินสายไฟควบคุม

ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกับตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำแบบมอเตอร์ไฟฟ้า

4.4.7.4 การเริ่มเดินเครื่องสูบน้ำและการควบคุม

(1) ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบอัตโนมัติต้องสามารถสั่งการทำงานด้วยมือได้

(2) แหล่งจ่ายไฟฟ้าสำรองสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลต้องไม่เป็นแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสสลับ

(3) เมื่อมีการสั่งการเริ่มเดินเครื่อง ตู้ต้องสั่งลำดับให้แบตเตอรี่ชุดแรกทำการเริ่มเดินเครื่อง หากไม่สำเร็จให้สั่งให้แบตเตอรี่ชุดที่สองเริ่มเดินเครื่อง โดยทำการสตาร์ท 15 วินาที พัก 15 วินาที สลับกันอย่างน้อยหกครั้ง จนกว่าเครื่องยนต์จะติด

(4) กรณีแบตเตอรี่มีกำลังไฟอ่อน หรือหายไปตู้ควบคุมต้องสั่งให้เครื่องสตาร์ทได้จากแบตเตอรี่ที่เหลืออยู่เพียงอย่างเดียวได้โดยไม่สลับไปใช้วงจรของแบตเตอรี่ที่ไม่มีไฟหรือสูญหาย

(5) ในกรณีที่แผงควบคุมไม่ได้รับสัญญาณว่าเครื่องยนต์ติดเมื่อจบการทำงานของลำดับการสตาร์ทเครื่องยนต์ให้แผงควบคุมทำการหยุดการสตาร์ทเครื่องยนต์และมีไฟแสดงการบกพร่องและเสียงร้องเตือนบนแผงควบคุม

4.4.7.5 อุปกรณ์ส่งสัญญาณและส่งเสียงแจ้งเตือน

(1) อุปกรณ์ส่งสัญญาณและแจ้งเตือนต่าง ๆ ต้องสามารถทำให้ผู้ควบคุมอุปกรณ์รับทราบ

(2) ตู้ควบคุมแบบรวมทั้งแบบอัตโนมัติและด้วยมือต้องมีอุปกรณ์แสดงสถานะการควบคุมว่าอุปกรณ์อยู่ในสภาวะการควบคุมแบบอัตโนมัติ กรณีเป็นหลอดไฟแสดงสถานะ ต้องเป็นแบบเปลี่ยนหลอดไฟได้

(3) หลอดไฟแจ้งเตือนและเสียงแจ้งเตือนสภาวะผิดปกติในขณะเครื่องยนต์ทำงานต้องแยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

(ก) หลอดไฟแสดงแรงดันน้ำมันเครื่องต่ำในระบบหล่อลื่นเครื่องยนต์

(ข) อุณหภูมิน้ำหล่อเย็นเครื่องยนต์สูง

(ค) เครื่องยนต์ไม่สามารถสตาร์ทได้ปกติ

(ง) เครื่องยนต์ถูกสั่งให้หยุดการทำงานเนื่องจากเดินเครื่องที่รอบเครื่องยนต์สูงเกินพิกัด

(จ) แบตเตอรี่ใช้การไม่ได้ โดยต้องแยกหลอดไฟต่างหากสำหรับแบตเตอรี่แต่ละชุด

(ฉ) อุปกรณ์ประจุไฟฟ้าเข้าแบตเตอรี่แต่ละชุดชำรุด (ไม่จำเป็นต้องมีเสียงเตือน)

(4) ทั้งนี้ต้องไม่มีสวิตช์ปิดเสียงแจ้งเตือน

4.4.7.6 จุดเชื่อมต่อสายไปยังอุปกรณ์ตรวจจับระยะไกล

ตู้ควบคุมต้องมีการติดตั้งจุดเชื่อมต่อสาย (วงจรเปิด วงจรปิด หรือทั้งสอง) ของวงจรควบคุมอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) เครื่องยนต์ทำงาน

(2) สวิตช์ควบคุมการทำงานของตู้ (ตัวหลัก) อยู่ในตำแหน่งปิดหรือในตำแหน่งควบคุมด้วยมือ

(3) มีปัญหาเกิดกับการทำงานของเครื่องยนต์

4.4.7.7 อุปกรณ์บันทึกแรงดัน

อุปกรณ์บันทึกแรงดัน (ถ้ามี) ต้องสามารถบันทึกได้อย่างน้อย 7 วันโดยไม่ต้องทำการกรอหรือรีเซ็ต และอุปกรณ์บันทึกแรงดันต้องไม่ขึ้นกับแรงดันไฟฟ้ากระแสสลับจากแหล่งจ่ายไฟกระแสสลับ โดยกรณีเมื่อกระแสไฟฟ้าหลักดับ อุปกรณ์ต้องทำงานต่อได้อย่างน้อย 24 ชั่วโมง

4.4.7.8 ตู้ควบคุมแบบอัตโนมัติ

(1) การควบคุมแรงดันน้ำ

วงจรควบคุมต้องมีอุปกรณ์ที่กระตุ้นการทำงานด้วยแรงดันน้ำที่มีความสามารถในการปรับตั้งแรงดันด้านสูงและแรงดันด้านต่ำแยกจากกัน โดยไม่มีอุปกรณ์ลดทอนหรืออุปกรณ์ใด ๆ ต่อกั้น อุปกรณ์นี้ต้องตอบสนองการทำงานโดยแรงดันน้ำในระบบดับเพลิง อุปกรณ์ตรวจจับแรงดันต้องสามารถทนแรงดันกระแทกได้ที่อย่างน้อย 2,757 กิโลปาสกาล (400 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว) โดยไม่สูญเสียความแม่นยำ

(2) การควบคุมจากอุปกรณ์ระบบป้องกันอัคคีภัย

แผงควบคุมต้องติดตั้งอุปกรณ์เริ่มเดินเครื่องสูบน้ำด้วยการทำงานของอุปกรณ์ในระบบป้องกันอัคคีภัย

(3) ลำดับการสตาร์ทเครื่องกรณีเครื่องสูบน้ำหลายชุด

แผงควบคุมเครื่องสูบน้ำแต่ละชุดในกรณีมีเครื่องสูบน้ำหลายชุดต้องมีการลำดับการทำงานที่ทำให้เครื่องยนต์ไม่ทำงานพร้อมกันกับเครื่องอื่น โดยเครื่องสูบน้ำ

ต้องเริ่มทำงานห่างกัน 5 ถึง 10 วินาที โดยในกรณีที่เครื่องสูบน้ำตัวที่ทำงานก่อนไม่ทำงาน ต้องไม่กระทบการทำงานของลำดับการเริ่มเดินเครื่องสูบน้ำตัวถัดไป

(4) วงจรภายนอกที่เชื่อมกับแผงควบคุม

ในกรณีมีการเชื่อมต่อวงจรกับภายนอก หากวงจรภายนอกมีปัญหาใด ๆ ต้องไม่กระทบกับการทำงานของเครื่องสูบน้ำดับเพลิง

(5) เครื่องสูบน้ำดับเพลิงที่เป็นแหล่งจ่ายน้ำเดี่ยว

สำหรับระบบท่อยืนและระบบหัวกระจายน้ำดับเพลิงที่รับน้ำจากเครื่องสูบน้ำแบบอัตโนมัติเพียงอย่างเดียวต้องหยุดการทำงานเครื่องสูบน้ำด้วยมือเท่านั้น

(6) อุปกรณ์ตั้งการทำงานแบบรอบสัปดาห์

กรณีมีระบบตั้งการทำงาน ต้องตั้งให้เครื่องสูบน้ำเริ่มทำงานและหยุดทำงานสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 30 นาทีเป็นอย่างน้อย โดยการทำงานของวาล์วระบายแรงดันบนท่อวัดแรงดันที่แผงควบคุม

(7) ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำแบบอัตโนมัติที่ไม่ใช้อุปกรณ์วัดแรงดัน

(ก) ตู้ควบคุมที่ไม่ใช้อุปกรณ์วัดแรงดันต้องใช้อุปกรณ์ตรวจจับเพลิงไหม้ระยะไกลอื่น เช่น อุปกรณ์ตรวจจับควันไฟ หรือตู้ควบคุมสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้

(ข) ลำดับการเริ่มทำงานเครื่องสูบน้ำเริ่มโดยการเริ่มทำงานของอุปกรณ์ตรวจจับระยะไกล

(ค) เครื่องสูบน้ำต้องหยุดการทำงานด้วยมือบนแผงควบคุมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

4.4.7.9 ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบสั่งการด้วยมือ

ตู้ควบคุมต้องมีการทำงานต่อเนื่องและไม่มีอุปกรณ์ใดกระทบระบบการทำงานต่อเนื่องจนกว่าจะมีการสั่งหยุดการทำงานด้วยมือ

4.4.7.10 การสั่งหยุดการทำงาน

(1) การสั่งหยุดการทำงานด้วยมือทำได้ดังนี้

(ก) การปิดการทำงานด้วยสวิตช์ควบคุมหลักภายในตู้

(ข) การกดปุ่มหยุดการทำงานที่อยู่ภายนอกตู้

(ค) การหยุดการทำงานจะเข้าสู่วงจรการเริ่มทำงานแบบอัตโนมัติของตู้ควบคุม

(2) การหยุดการทำงานอัตโนมัติหลังจากเริ่มการทำงานโดยอัตโนมัติ

(ก) เมื่อตู้ควบคุมสั่งให้เครื่องยนต์หยุดทำงานเมื่อกลับสู่สภาวะปกติ ตู้ควบคุมต้องสั่งหยุดการทำงานเครื่องยนต์เมื่อเครื่องยนต์ทำงานไปแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 นาที

(ข) เมื่ออุปกรณ์ตรวจจับรอบการทำงานเกินกำหนดของเครื่องยนต์ทำงาน ตู้ควบคุมต้องตัดกำลังจากอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ อุปกรณ์ควบคุมการเดินเครื่องยนต์ อุปกรณ์การสตาร์ทเครื่องยนต์ และส่งสัญญาณไปยังสัญญาณแจ้งเตือนเครื่องยนต์ทำงานเกินรอบสูงสุด และต้องให้มีการรีเซ็ตการทำงานด้วยมือ ทั้งนี้การรีเซ็ตต้องทำการปรับสวิตช์ควบคุมหลักไปที่ตำแหน่งปิด

(ค) เครื่องยนต์ต้องไม่หยุดทำงานโดยอัตโนมัติในกรณีที่อุณหภูมิน้ำหล่อเย็นสูงเกิน หรือแรงดันน้ำมันเครื่องต่ำในช่วงที่เครื่องยนต์เริ่มทำงาน แต่ในกรณีที่ไม่ใช่เป็นช่วงเครื่องยนต์เริ่มทำงาน สามารถให้เครื่องยนต์หยุดทำงานได้

(ง) ตู้ควบคุมต้องไม่สามารถรีเซ็ตได้จนกว่า อุปกรณ์ตัดการทำงานเมื่อรอบเครื่องยนต์เกินถูกรีเซ็ตด้วยมือ

(3) การควบคุมในกรณีฉุกเฉิน

อุปกรณ์ควบคุมอัตโนมัติที่ป้องกันเครื่องยนต์สตาร์ท ต้องสามารถยกเลิกได้ในขณะที่ทำการสตาร์ทและเดินเครื่องด้วยมือ

4.5 การรายงานผล

การรายงานผลต้องแสดงข้อมูลต่าง ๆ อย่างน้อยดังนี้

4.5.1 ระบุมาตรฐานที่ทดสอบ

4.5.2 ความคลาดเคลื่อนจากมาตรฐานการทดสอบ

4.5.3 ชื่อของห้องปฏิบัติการ

4.5.4 ผู้สนับสนุนการทดสอบ

4.5.5 วันที่ทดสอบ และรหัสรายงานผลการทดสอบ

4.5.6 ผลิตภัณฑ์หรือยี่ห้อ

4.5.7 วันที่ที่ผลิตภัณฑ์มาถึงห้องปฏิบัติการ

4.5.8 รายงานผลการตรวจสอบเอกสารและผลการทดสอบอุปกรณ์ในส่วนที่ 4

4.5.9 ข้อมูลจากการสังเกตด้านพฤติกรรมของตัวอย่างทดสอบ ระหว่างและหลังการทดสอบ

4.5.10 ระบุว่าผลการทดสอบนี้ให้รายละเอียดพฤติกรรมของตัวอย่างทดสอบ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำหนด

ตัวอย่างการรายงานผลการทดสอบ

(ข้อ 4.5)

<table>
<tr><td colspan="3">ชื่อห้องปฏิบัติการ
ที่ตั้ง:</td><td>เลขที่เอกสาร</td></tr>
<tr><td>มยผ.</td><td colspan="3">มาตรฐาน</td></tr>
<tr><td colspan="2">ข้อมูลตัวอย่างทดสอบ</td><td colspan="2">เจ้าหน้าที่</td></tr>
<tr><td colspan="2">ผลิตภัณฑ์หรือยี่ห้อ :
ลักษณะของวัสดุที่ใช้ในการทดสอบ :
วันที่ที่ผลิตภัณฑ์มาถึงห้องปฏิบัติการ :
ผู้สนับสนุนการทดสอบ :</td><td colspan="2">ผู้บันทึกข้อมูลตัวอย่างทดสอบ

ผู้ปฏิบัติการทดสอบ</td></tr>
<tr><td colspan="4">การทดสอบ</td></tr>
<tr><td colspan="4">ความคลาดเคลื่อนจากมาตรฐานการทดสอบ :
วันที่ทดสอบ :</td></tr>
<tr><td colspan="4">ผลการทดสอบ</td></tr>
<tr><td colspan="4"></td></tr>
<tr><td colspan="4">หมายเหตุ : แสดงรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการทดสอบ</td></tr>
</table>

ลงนาม_______________________.

(___________________.)

ตัวอย่างการรายงานผลการทดสอบ (ต่อ)

(ข้อ 4.5)

ชื่อห้องปฏิบัติการ **ที่ตั้ง:**		เลขที่เอกสาร
มยผ.	**มาตรฐาน**	
เอกสารประกอบการรายงานผลการทดสอบ		
หมายเหตุ อาจใช้เป็นเอกสารแนบ		

ลงนาม _____.

(_____.**)**

5. ภาคผนวก

5.1 เครื่องหมายและฉลาก

5.1.1 ตู้ควบคุมต้องถูกระบุให้ชัดเจนภายหลังการติดตั้งดังต่อไปนี้

(1) ผู้ผลิตตู้ เครื่องหมายการค้า หรือองค์กรผู้รับผิดชอบในผลิตภัณฑ์

(2) พิกัดอัตราทางไฟฟ้าต่าง ๆ

(3) เลขรุ่น

(4) ประเภทของตัวถังตู้และสภาพการกันน้ำและปกป้องแผงวงจรจากสภาพแวดล้อม

5.1.2 ระบุว่า ตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำแบบมอเตอร์ไฟฟ้า หรือตู้ควบคุมเครื่องสูบน้ำดับเพลิงแบบเครื่องยนต์ดีเซล

5.1.3 ระบุแบบลายวงจรควบคุมการทำงานและการต่อสายไฟฟ้า

5.1.4 สายต่าง ๆ ที่เดินในระบบต้องทำการระบุสัญลักษณ์ให้สอดคล้องกับแบบลายวงจรของแผงควบคุม

5.1.5 ต้องระบุวิธีการใช้งานครอบคลุมการทำงานทั้งหมดของตู้ควบคุม ติดตั้งอย่างเด่นชัดบนตู้

5.1.6 ติดป้ายคำเตือน ระวังไฟดูด ขณะที่ตู้กำลังทำงานและตัวตัดวงจรอยู่ในสถานะวงจรปิด

5.2 เอกสารอ้างอิง

5.2.1 มาตรฐานการป้องกันอัคคีภัย ของสมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ฉบับปี พ.ศ. 2551

5.2.2 NFPA 20, 2007 Edition; Standard for the Installation of Stationary Pumps for Fire Protection, by National Fire Protection Association, U.S.A.

5.2.3 UL 218, 2006 Edition; Standard for Fire Pump Controllers, by Underwriters Laboratories Inc., U.S.A.

5.2.4 UL 448, 2004 Edition; Standard for Centrifugal Stationary Pumps for Fire-Protection Service, by Underwriters Laboratories Inc., U.S.A.

5.2.5 UL 1004A, 2006 Edition; Standard for Fire Pump Motors, by Underwriters Laboratories Inc., U.S.A.